מאור עינים — וישב

וישראל אהב את יוסף וגו' הנה נודע היות התורה נצחית בכל אדם ובכל זמן והיא קדמה לעולם אלא שנתלבשה בסיפורי מעשיות כפי הזמן דהיינו בעת שהיו האבות אברהם יצחק ויעקב נתלבשה התורה בסיפורי המעשיות שלהם אך מכל מקום צריך להיות כן בכל זמן ונקרא תורה מלשון מורה דרך ואם כן צריך להבין בפסוק זה מה הוראת דרך יש כאן:

אמנם הנה נודע מאמר רז"ל בראשית ברא וגו' בשביל התורה ובשביל ישראל וכו' והענין כי תכלית כוונת בריאת העולמות היה רק להטיב לברואיו כי השם יתברך לא היה צריך לברוא העולם בשביל עצמו כמו האדם שצריך לאיזה דבר שנמצא אם כי שהוא חסר אותו דבר כיון שהוא צריך לו אבל השם יתברך אינו כן כי הוא שלם בכל מיני השלימות ולא יפול עליו שום חסרון ח"ו עד שנאמר שהיה צריך לבריאת העולמות רק כוונת הבריאה היתה כי מטבע הטוב להטיב כמו שאמר הכתוב (תהלים קמ"ה, ט') טוב ה' לכל וגו' ועל כן ברא העולמות לשיוכלו הבריות ליהנות מטובו ועיקר הטוב הוא מה שמתענגין ישראל בעשיית מצוותיו ובזה מתענגים על ה' ואז גם הוא מקבל תענוג מזה כמו שאמרו רז"ל ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים כמשל האב שמתענג בילד שעשועיו ובזה מבואר כוונת המשנה אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא היו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס דלכאורה הוא שפת יתר דמכלל שאמר אל תהיו וכו' ממילא נשמע דצריך להיות שלא על מנת לקבל פרס ולמה חזר ושנה בסיפא. אבל הענין הוא מכו שאמור שצריך להתענג בעשיית מצוות השם יתברך תענוג רוחני מעין עולם הבא וזה שאמרו אל תהיו כעבדים המשמשין כו' כלומר שלא יהיה העבודה לקבל שכר אחר זה ולצפות לתשלום שכר עולם הבא מה שיהיה אחר כך אלא תיכף בעת עשיית המצוה יתעורר תענוג רוחני מלמעלה עליכם וזהו שלא על מנת כו' רצה לומר שלא יהיה על מנת דהיינו שיקבל אחר איזה טובה מזה אלא הטובה הוא העסק במצוה גופיה ותיכף שעוסק יתענג על ה':

וזהו בראשית בשביל התורה ובשביל ישראל דהנה השם יתברך הוא בלתי בעל תכלית ואיך יכול לברוא העולם שהוא בעל תכלית אך הוא על ידי התורה כמו שכתוב (תהלים ק"ד, א') הוד והדר לבשת ועל ידי זה צמצם שכינתו שיוכל להיות בעולם גבול ותכלית וכל עיקר כוונת הבריאה היה בשביל ישראל שילכו בתורת ה' ויקבלו הטוב הגמור כאמור:

אך הנה היה לו להתחיל התורה ממצותיה ולמה נתלבשה בסיפורי מעשיות אך הענין דמצוה עלינו לספר ביציאת מצרים כמו שאמר בעל הגדה וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח והנה להבין הענין המרבה דקאמר אך הנה אמרו רז"ל שיחת חולין של תלמידי חכמים צריכין לימוד כי בודאי אי אפשר ללמוד תורה תמיד וצריך לדבר דברים גשמיים וצדיקים ילכו בם כשמדברים אפילו דברים גשמיים הם דבקים בהם יתברך וממש שיחתן תורה היא כי מעלים בזה נשמות כמו

בעסק התורה ויש נשמות שיכולים להתעלות בדבורים יותר מבעסק התורה שאין להם כח להתכלל בתורה ולהתעלות עם התורה רק עם הדבור הגשמי וזה ענין יציאת מצרים מלשון מיצר ים רצה לומר סמוך לשפת ים החכמה האמיתית ולכן מצוה לספר תמיד ביציאת מצרים פירוש בכל עת ובכל שעה כשמדבר איזה דבר יהיה דבריו ביציאת מצרים וזהו וכל המרבה כו' דלאו דווקא בפסח אלא אפילו תמיד יהיה סיפורו ביציאת מצרים:

וזהו וישראל אהב את יוסף דהנה איתא בזוהר הקדוש דהשם יתברך נקרא ישראל סבא ויוסף הוא הצדיק כי תמיד מוסיף ביראת שמים להעלות מדריגות תחתונות אליו יתברך כי בן זקונים הוא לו ותרגום אונקלוס ארי בר חכים הוא ליה פירוש שמעלה כל הנשמות בדבורו וכולם בחכמה אתברירו ועשה לו כתונת פסים כי הצדיק עושה להשם יתברך לבושין במה שיתלבש בו השם יתברך פסי"ם הוא ראשי תיבות "פה "סח "יציאת "מצרים והבן ברוך ה' לעולם אמן ואמן: